

“ประชาคมอาเซียน”

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

บทเรียนใหม่ที่ต้องเร่งทำความเข้าใจ

ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ
เลขาธิการสมาคมประชาชาติ
แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน)

ปี 2558 ประเทศไทยจะเปิดประตูเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เราจะเตรียมตัวอย่างไรให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญนี้ ไม่ใช่แค่ให้ภาคอุตสาหกรรมที่ต้องปรับตัวตั้งรับเท่านั้น ภาคการศึกษาเองก็ต้องปรับระบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทที่จะต้องเปลี่ยนแปลงในอนาคต ทั้งในด้านทักษะวิชาชีพ ภาษา เพราะเมื่อมีการเปิดตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแล้ว ทุกอย่างจะอยู่บนพื้นฐานของการแข่งขัน ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมานี้ **ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ เลขาธิการสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน)** ได้ให้เกียรติมาให้ความกระจ่างชัดในการบรรยายพิเศษเรื่อง “กลยุทธ์การรับมือกับประชาคมอาเซียน” ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม โดยมีผู้เข้าร่วมรับฟังกว่า 1,000 คน ทั้งหน่วยงานภายใน ภายนอกภาครัฐ เอกชน ที่มาอัดแน่นกันเต็มห้องประชุม ชั้น 2 อาคารกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ไม่ใช่เพียงเพื่อมาพบหน้าคาดตากับเลขาธิการอาเซียน หากแต่ต้องการแนวทางในการเตรียมมือตั้งรับกับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558

The English language is the working language of ASEAN ขณะนี้ภาษาอังกฤษคือ ภาษาที่ใช้กันเป็นภาษากลางของโลก ทั้งด้านการทูต ธุรกิจการค้า เทคโนโลยี เอนเตอร์เทน ดังนั้น ถ้าเราไม่เตรียมตัวเราจะตามคนอื่นไม่ทัน เราจะเสีย

ประโยชน์จากโอกาสต่างๆ ที่เกิดขึ้นเหล่านั้น เพราะว่ามันเวลานี้จะเป็นเวลาที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน จะเกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งกระแสโลกาภิวัตน์ กระแสในเอเชีย เอเชียตะวันออก กระแสเหล่านี้จะผสมปนเปกัน ถ้าไม่เก่งจริง ดีจริง ไม่มีคุณภาพจริง ยืนอยู่ไม่ได้ คนที่มาติดต่อกับเราเขาคาดหวังว่าเราจะไปพูดกับเขาด้วยภาษาที่เป็นภาษาอังกฤษ ตรงนี้คือปัญหา เพราะประเทศไทยภาษาอังกฤษค่อนข้างอ่อนแอ เหตุผลหนึ่งเพราะเราไปหลงภูมิใจว่า เราไม่เคยเป็นเมืองขึ้นของใคร

เพราะฉะนั้นอย่ามาหวังว่าภาษาอังกฤษของเราจะดี ประเด็นนี้เราพูดได้ตอนประเทศอื่นเขาเป็นอิสรภาพจากการเป็นเมืองขึ้นใหม่ๆ หลังจากนั้นก็มันไม่ใช่เหตุผลแล้ว มันเป็นเรื่องของการพยายามหลีกเลี่ยงการเตรียมตัวเพื่ออนาคต เพราะว่ามันไม่เคยเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษ เขาสอบภาษาอังกฤษดีกว่าเราขณะนี้ นี่คือการเปลี่ยนแปลงของอาเซียนที่กำลังจะเกิดขึ้น ทำหายคุณทุกคน เรียกร้องความเป็นเลิศจากทุกคน ต้องการความสามารถสูงสุดของทุกคนออกมาให้ได้ มีศักยภาพในตัวเองเท่าไร ต้องพัฒนาให้สมบูรณ์ที่สุด ต้องพูดภาษาอังกฤษได้ เพราะฉะนั้นทุกคนต้องปรับตัว ทุกคนจะต้องเรียนรู้ ทุกคนจะต้องเปลี่ยนเกียร์เดินหน้า เด็กสมัยใหม่อาจจะไม่เข้าใจว่าเปลี่ยนเกียร์คืออะไร เพราะเด็กสมัยนี้ขับเกียร์ออโตเมติก เปลี่ยนเกียร์แปลว่า วางอยู่ไม่ได้แล้ว อยู่เกียร์ 1 ไม่ได้แล้ว เกียร์ 2 ก็ไม่ได้ เพราะเพื่อนเขาไปเกียร์ 4-5 กันแล้ว คือมันเร็วขึ้น เต็มมีเท่าในการที่จะวิ่งบนเวที เพราะฉะนั้น ทุกคนที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต้องดีเยี่ยมในทุกๆ ด้าน

[ต่อฉบับหน้า]

หลังจากเปิดประชาคมอาเซียนจะมี 8 อาชีพ ที่เราจะเปิดให้กันและกัน สามารถแลกเปลี่ยนกัน อย่างคือ **แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล วิศวกรรม สถาปัตยกรรม นักบัญชี อุตสาหกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ช่างสำรวจ** ในอาชีพทั้งหมดที่กล่าวมา ในแง่ของวิชาชีพเชื่อว่า ผลผลิตเราสู้ได้แน่นอน แต่ในเรื่องของภาษาเรายังมีข้อจำกัดเรื่องทักษะการใช้ภาษา อย่างพยาบาลไม่ได้รักษาสุนัข แมว นก ดังนั้น พยาบาลต้องสื่อสารกับคนไข้ ตรงนี้ฟิลิปปินส์เขาก็มีข้อได้เปรียบ ในอำเภอหรือทั้งหมดพยาบาลเป็นของฟิลิปปินส์ ในสิงคโปร์ มาเลเซียก็พยาบาลของฟิลิปปินส์ พยาบาลไทยหายาก แพทย์เองก็เช่นเดียว เราอาจจะมีการตั้งเงื่อนไขภายในว่า ถ้าไม่สอบผ่านภาษาไทย ป.4 หรือ ม. 6 จะไม่มีสิทธิ์เปิดคลินิกโรคศิลป์ในประเทศไทย แต่กฎบัตรของอาเซียนบอกว่า **The English language is the working language of ASEAN**

ถ้ามีแพทย์หัวหมอชักคนมาจากต่างประเทศขอเปิดคลินิก และบอกว่าคลินิกของเขาไม่ได้อยู่บนยอดเขา หุบเขา แต่คลินิกของเขาจะอยู่ที่ถนนสุขุมวิท สีลม ที่ลูกค้าสามารถพูดภาษาอังกฤษได้ 100% เราจะว่ายังไง

นี่คือสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นในเวทีอาเซียน ไม่พร้อมจะไม่ได้ประโยชน์ นอกจากไม่ได้ประโยชน์แล้วยังจะเสียประโยชน์ และเสียโอกาส เพราะฉะนั้นเราผลิตคนของเราเพื่อไปแข่งขันกับตลาดที่โตกว่าตลาดไทย 10 เท่า ต้องเก่งจริงดีจริง ต้องมีทักษะที่เป็นเลิศ จริงๆ ถึงจะเอาตัวรอดบนเวทีนั้น

ในอนาคตลูกหลานของเราชีวิตเขาจะต้องเคลื่อนไหวง่ายขึ้น เด็กย้ายถิ่นฐานได้ง่ายขึ้น เขาเดินทางไปมาหาสู่ ไปประกอบอาชีพได้ในหลายพื้นที่มากขึ้น ชีวิตเขาจะมีทางเลือกมากขึ้น รายได้ของเขามากกว่า แต่เขาต้องเก่งจริงดีจริง ตรงนี้คือสิ่งที่ท้าทายให้กับสถาบันการศึกษา ครู อาจารย์ พ่อแม่ ว่าการศึกษาต้องเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดของครอบครัว ไม่ใช่บ้าน ไม่ใช่รถ ต้องลงทุนเรื่องการศึกษาเพื่ออนาคต เพราะเราต้องเตรียมตัวลูกหลานเพื่ออนาคต และเพื่อประชาคมอาเซียน เพราะในอนาคตลูกหลานเราจะย้ายถิ่นฐานได้ง่ายขึ้น สะดวกขึ้น ชีวิตเขาจะไม่ถูกจำกัด ทางเลือกเขาเยอะ เขาจะเปลี่ยนอาชีพในชีวิตเขาอย่างน้อย 3 - 4 ครั้ง

เพราะฉะนั้นสิ่งที่ต้องแข่งขันกันในยุคประชาคมอาเซียน คือคุณภาพของคน ที่ต้องเริ่มจากสถาบันการศึกษา ครู อาจารย์ พ่อ แม่ และผู้ปกครอง เราต้องเตรียมลูกหลานให้พร้อมที่จะได้รับการศึกษาตลอดชีวิต **Life long Learning** มันไม่ใช่เป็นเรื่องที่จะทำได้ง่ายๆ เพราะถ้าเราเตรียมความพร้อมในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และปริญญาตรีไม่ดีพอ หากเขาใช้เพียงการท่องจำ ทำได้แค่วิชาชีพเดียว เขาจะค้าไม่สามารถผันรับมิติอื่นได้ เพราะชีวิตในประชาคมอาเซียนในยุคโลกาภิวัตน์จะไม่ปล่อยให้เราเลือกอาชีพเดียวตลอดชีวิตได้ การใช้

ชีวิตจะยากขึ้น เพราะการแพทย์ดีขึ้น มีความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ คนว่างงานมากขึ้น คนในประชาคมอาเซียนและคนในยุคโลกาภิวัตน์ ต้องสามารถเก่งหลายเรื่อง ทำหลายด้าน มีหลายมิติอยู่ในตัว รับผิดชอบได้ทุกด้านที่เกิดการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น ระบบการเรียนการสอนควรมีการปฏิรูป ไม่ใช่ปฏิรูปแต่องค์กร เพราะการสอนให้เด็กคิดเป็นไม่ใช่เรื่องง่าย ก่อนอื่นอาจารย์ต้องคิดเป็นก่อน ต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการเรียนการสอน ไม่ควรแยกระหว่างอุดมศึกษากับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ถ้าหากว่าครูหรืออาจารย์มีความรู้หรือข้อมูลน้อยกว่าเด็กแล้วจะสอนเด็กได้อย่างไร เพราะในปัจจุบันเด็กมีการใช้เทคโนโลยีและศึกษาข้อมูลได้ดีกว่าผู้ใหญ่ มีความคล่องตัวมากกว่า แต่ในขณะที่อาจารย์ยังใช้เอกสารตำราเล่มเก่า แต่เด็กมีการค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ตมาก่อนเรียบร้อยแล้ว

จริงอยู่ที่มีการพูดกันมาก **เรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน** ทุกธุรกิจอยากจะทำประชาคม เพราะตลาดกว้างกว่าในประเทศทุกอย่างเตรียมตัวขยายเพื่อรองรับการผลิต การส่งออก แต่อาเซียน

มีมากกว่ามิติทางธุรกิจ เพราะมีทั้งเรื่องความมั่นคง การเมืองที่แตกต่างกัน สังคมและวัฒนธรรม การศึกษา สาธารณสุข กีฬา ศิลปะ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และอัตลักษณ์ของแต่ละประเทศ สิ่งที่เราอยากเห็นคือ **คนไทยรักษาวัฒนธรรมของไทย** ยังมีคุณภาพ อ่อนน้อม ยิ้มสยามได้ แต่สามารถยืนหยัดอยู่บนเวทีการแข่งขัน ไม่แพ้ ไม่ล้ม ไม่ถูกผลักให้ลงจากเวที อยากให้ประเทศไทยยืนอยู่กลางเวที หรือที่เรียกว่า front center คือไม่ได้อยู่ข้างเวทีด้านขวา ด้านซ้าย หรืออยู่หลังคนอื่น พร้อมทั้งจะสู้ และพร้อมที่จะชนะ หากเราอยากชนะสิ่งที่ต้องลงทุนคือการเปลี่ยนตัวเอง ต้องเปิดตัวเองมากขึ้น อยู่แบบเปิดประตูไม่คบใครไม่ได้ เพราะคนอื่นจะเข้ามาบ้านเรามากขึ้น อย่าคิดว่าสิ่งที่เรามีนั้นสมบูรณ์ที่สุดแล้ว ต้องมีการปรับเปลี่ยนเรียนรู้คนอื่นต้องเรียนรู้ภาษาอื่น ต้องเข้าใจภาษาค่านิยมและวัฒนธรรม ปัญหาของคนอื่น ภาษาของคนอื่น นี่คือสิ่งที่ต้องทำอย่างรวดเร็วเพราะเหลือเวลาไม่ถึง 3 ปี นี่คือนสิ่งที่ทุกฝ่ายจะต้องทำร่วมกัน ไม่ใช่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นคนรับผิดชอบ เพราะถ้าไม่พร้อม ไม่ดีจริงจะไม่สามารถยืนหยัดอยู่บนกลางเวที ถ้าถึงตอนเวลานั้นจะหันไปโทษใครก็ไม่ได้ เพราะเตือนแล้ว

นี่คือสภาพของความเป็นจริงที่กำลังเกิดขึ้น พระพุทธเจ้าบอกว่าอนิจจังคือสิ่งที่เที่ยงแท้ เตรียมตัวเพื่อเปลี่ยนแปลงและการเตรียมตัวเพื่อเปลี่ยนแปลงที่ดีสุดและจะเป็นประกันการอยู่รอดที่ดีก็คือ **พัฒนาตัวเอง** คนเป็นที่พึ่งของตน ไม่ใช่หวังคนอื่น ไม่ใช่ซื้อเทคโนโลยีจากคนอื่น ไม่ใช่หวังให้คนอื่นมาลงทุน ไม่ใช่หวังให้คนอื่นมาสร้างงาน ทำเอง คิดเอง แล้วก็ร่วมมือกันเอง เพราะฉะนั้นโอกาสอยู่ที่เราจะใช้หรือไม่ใช้พร้อมแค่ไหน การเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพราะนี่คือ กลยุทธ์การรับมือกับประชาคมอาเซียน ต้องเตรียมตัวให้พร้อม เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ปรับทัศนคติพร้อมที่จะสู้ เปลี่ยนความรู้สึกที่ว่าไม่เคยเป็นเมืองขึ้นใคร ฉะนั้นอยู่ตรงนี้ฉันจะปรับไม่เปลี่ยน คนอื่นที่เขาเปลี่ยนเขาปรับ เขาก็จะล่าหน้าเราไปแล้วเราจะตามเขาไม่ทัน

